

KOMMUNALØKONOMISK SVERMANALYSE · REVIDERTE 2025-TALL · 16.06.2026

Rælingen kommune

Gjelden som styrer kniven

Behovskorrigert KOSTRA-analyse av en gjeldstynget Oslo-pendlerkommune uten eiendomsskatt som disiplinert driver alle de store velferdstjenestene under behovsnivå gjennom vedtatt, målrettet effektivisering — og som finansierer ned lånegjelden ved å tappe disposisjonsfondet snarere enn å hente ny skatt. Ett spørsmål skiller seg ut: når tipper den vilde innstramningen over i underdekning for barn og utsatte grupper?

125,2 %

netto lånegjeld — over kommunens eget måltall på 120 % siden 2020; den reelle driveren bak kuttene (kap. 4)

–1,9 %

netto driftsresultat 2025 — negativt og under TBU-anbefalingen; omstillingen er ikke i mål

5,7 %

disposisjonsfond — kraftig fallende; tappes både til underskudd og til å egenfinansiere investeringer (kap. 4)

–69,7 mill

pleie og omsorg under behovsnivå (2025) — dypest av alle sektorer, og dypere enn i 2024 (kap. 1–2)

Hovedår 2025 (reviderte KOSTRA-tall, kommunekonsern); 2024 som sammenligning. Kommunenr 3224 (Akershus), ~20 904 innbyggere (folketall-nevner 2025). SSB revidert 16.06.2026. Alle markeringer: **VISER** = tall med kilde · **TOLKNING** = vurdering. Språkregel: «indikasjon på effektiviseringspotensial» — aldri «sløsing».

Sammendrag for kommunestyret: disiplinert kutting for å betale ned lån

VISER Rælingen driver i 2025 **alle store tjenester under behovsnivå unntatt administrasjon**: pleie og omsorg –69,7 mill, grunnskole –49,4 mill, barnehage –22,5 mill, sosial –15,2 mill, kommunehelse –14,8 mill og barnevern –11,4 mill. **Administrasjon er det eneste unntaket: +4,8 mill over behov** (snudd fra –3,5 i 2024). Samtidig er finanssiden presset: netto driftsresultat –1,9 %, disposisjonsfond falt til 5,7 %, og netto lånegjeld 125,2 % — over kommunens eget måltall på 120 %.

TOLKNING Rælingen er en gjeldstynget Oslo-pendlerkommune **uten eiendomsskatt** som disiplinert driver velferdstjenestene under behov gjennom **vedtatt, målrettet effektivisering** (kommunestyret vedtok 25 mill innsparing i PLO over 2021–2025). Driveren bak kuttene er **ikke** finanstap, men **høy lånegjeld over måltallet siden 2020** (renter+avdrag over 100 mill/år), forsterket av skattesvikt i 2024 og et svakere nytt inntektssystem (kommunen fikk ~6 av forventet ~30 mill). Soliditeten er **driftsbåret og under aktiv nedbygging**: disposisjonsfondet tappes både for å dekke underskudd og for å egenfinansiere investeringer (50 mill i 2025) for å presse gjeldsgraden ned. Innstrammingen er i hovedsak villet — men der den varige underbudsjetteringen i hjemmetjenesten og den lave prioriteringen av barn møtes (UNICEF-sisteplass, lovbrudd på avlastningsbolig), tipper den enkelte steder over fra effektivitet til underdekning.

2024 → 2025-utviklingen. Med reviderte 2025-tall er behovsbildet blitt *dypere* på de tyngste tjenestene: pleie og omsorg gikk fra –53,4 til –69,7 mill under behov, grunnskole fra –44,2 til –49,4, kommunehelse fra –13,7 til –14,8. Sosial og barnevern bedret seg (sosial –22,2 → –15,2; barnevern –14,6 → –11,4), og barnehage lettet noe (–24,2 → –22,5). **Administrasjon snudde motsatt vei** — fra –3,5 (under) til +4,8 mill (over behov). Rælingen driver altså stadig strammere på pleie/omsorg og skole, mens administrasjonen er det ene stedet som nå ligger over. 2025 er hovedåret; 2024 vises som sammenligning.

AVVIK MOT BEHOV, MILL KR/ÅR	PLO	GRUNNSK.	BARNEH.	KOM.HELSE	SOSIAL	BARNEV.	ADM.
2024 (revidert)	–53,4	–44,2	–24,2	–13,7	–22,2	–14,6	–3,5
2025 (revidert)	–69,7	–49,4	–22,5	–14,8	–15,2	–11,4	+4,8

Hovedbildet i fem punkter

1. **Disiplinert lavkostdrift** på alle store tjenester unntatt administrasjon — PLO og grunnskole dypest under behov, og dypere enn i 2024.
2. **Gjeld, ikke skatt, er driveren** — netto lånegjeld 125,2 % over måltallet 120 % siden 2020; renter+avdrag over 100 mill/år (kap. 4).
3. **Fondet ofres for gjeldsmåltallet** — disposisjonsfond falt til 5,7 %, tappes til både underskudd og egenfinansiering av investeringer (50 mill i 2025).
4. **Villet effektivisering i PLO** — vedtatt 25 mill innsparing 2021–2025 med målrettede tiltak, men hjemmetjenesten er det varige underdekningspunktet (kap. 2).
5. **Ingen eiendomsskatt** — en uutnyttet inntektsopsjon mens halve Romerike har den; fond og lån brukes i stedet (kap. 5).

Det viktigste skillet i rapporten. Rælingen har ikke primært et utgiftsproblem på velferdstjenestene — der drives alt unntatt administrasjon under behov, og innstrammingen er i stor grad vedtatt og målrettet. Spørsmålet kommunestyret bør stille er todelt: **hvor robust** er en driftsøkonomi med negativt driftsresultat (–1,9 %), fallende fond (5,7 %) og gjeld over måltallet, når fondet samtidig brukes til å betale ned lån — og **hvor** tipper den villede innstrammingen over i underdekning (hjemmetjenesten, barn/utsatte grupper) snarere enn effektivitet. Kommunens egen forvaltningsrevisjon (05-2025) peker på begge.

Sammenligningsgrunnlag for PLO-brutto: landssnitt (Landet uten Oslo). Behovskorrigerings mot Grønt hefte-kriteriene. Kapittel 6 dokumenterer metode, kilder og forbehold — herunder at kommunens egne 2024/2025-tall er sekundærgjengitt via forvaltningsrevisjon 05-2025 (TLS-feil på kommunens subdomener).

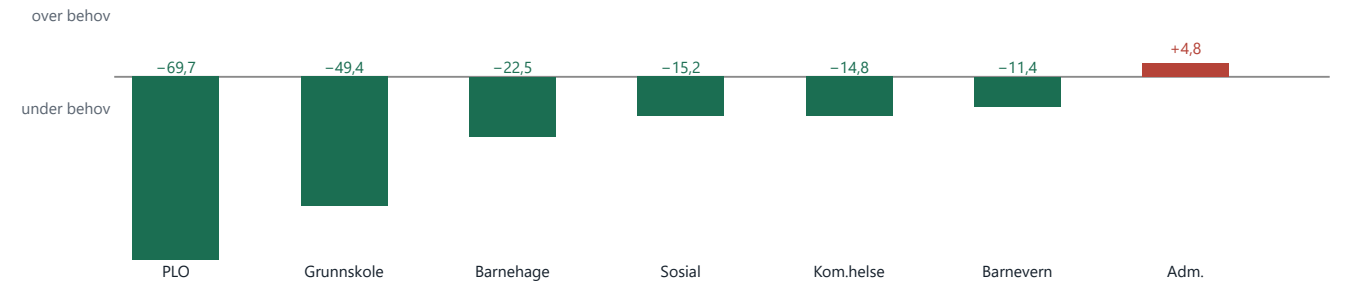
1 · Det behovskorrigerte bildet: alt under behov, ett unntak over

VISER Korrigert for utgiftsbehovet i inntektssystemet (Grønt hefte) driver Rælingen i 2025 alle sektorer under behovsnivå unntatt administrasjon, som er såvidt over:

SEKTOR	AVVIK MILL 2025	KR/INNB 2025	AVVIK MILL 2024	RETNING
Pleie og omsorg	-69,7	-3 332	-53,4	under behov, dypere
Grunnskole	-49,4	-2 362	-44,2	under behov, dypere
Barnehage	-22,5	-1 079	-24,2	under, lettet noe
Sosial	-15,2	-728	-22,2	under, bedret
Kommunehelse	-14,8	-709	-13,7	under
Barnevern	-11,4	-544	-14,6	under, bedret
Administrasjon	+4,8	+232	-3,5	eneste over behov, snudd

2025 hovedår (reviderte tall, kommunekonsern); 2024 som sammenligning. Forventet = behovsindeks × landssnitt; negativt avvik = under behovsnivå. Folketall-nevner 2024 ≈ 20 524, 2025 = 20 904.

Behovskorrigert avvik 2025, mill kr/år

TOLKNING Mønsteret er bredt og ensartet under behov — seks av sju sektorer ligger under, og de to tyngste (PLO, grunnskole) *dypere* enn i 2024. Det er ikke et bilde på en kommune med overforbruksproblem, men på en kommune som **systematisk driver tjenestene strammere enn behovsnivået**, drevet av en gjeldstynget finansside (kap. 4). At administrasjon er det eneste over behov er verdt å merke seg, men avviket er lite (+4,8 mill) og kan dels skyldes omstillings-/omorganiseringskostnader. «Ostehøvel» er feil verktøy — den høvler i sektorer som allerede ligger under behovsnivå, der ytterligere kutt er kapasitetsrisiko, ikke en indikasjon på effektiviseringspotensial. Det reelle analyse-spørsmålet er konsentrert til PLO/hjemmetjenesten (kap. 2), de lavt prioriterte barne-/utsatte tjenestene (kap. 3) og finanssiden (kap. 4).

To kvalitative forbehold til behovsbildet. Drift dypt under behov kan være villet effektivitet *eller* underdekning. Forvaltningsrevisjonen av økonomistyring (Romerike revisjon 05-2025) dokumenterer at under-behov-driften i hovedsak er **villet**: kommunestyret vedtok 25 mill innsparing i PLO over 2021–2025 med målrettede tiltak. Men samme revisjon viser at skole og helse har størst merforbruk mot budsjett, og at hjemmetjenesten har kronisk merforbruk kommunen «langt på vei må leve med» —

konsistent med at deler av under-behov-driften er stram, ikke bare effektiv. Grunnskolen leverer samtidig solide resultater (grunnskolepoeng 43,8), som trekker i retning av reell drift på det området.

2 · Pleie og omsorg: strategisk vridd mot hjemmetjenesten — det varige underdekningspunktet

VISER Rælingens PLO-brutto er **23 612 kr/innb** i 2025 — under landssnittet (Landet uten Oslo) på 28 582 kr/innb for PLO netto. Behovskorrigert ligger PLO 69,7 mill under behov, dypest av alle sektorer (kap. 1). Drill-down på funksjon og art:

PLO-STRUKTUR 2025	KR/INNB	ARTER / NØKKELTALL 2025	VERDI
SUM PLO brutto	23 612	Lønn, kr/innb	16 366
— Institusjon (253+261)	8 396	Kjøp fra private, kr/innb	4 096
— Hjemmebaserte (254+257+258)	13 717	Refusjon ressurskrevende, kr/innb	2 539
herav bofellesskap (257)	7 755	Brutto per institusjonsplass, kr	2 278 734
		Andel 80+ langtidsopphold	6,2 %

Landssnitt PLO netto (Landet uten Oslo): 2024 27 195 → 2025 28 582. Folketall-nevner 2025 = 20 904.

TOLKNING To trekk peker seg ut. For det første er PLO **tungt vridd mot hjemmebaserte tjenester**: 13 717 kr/innb hjemme mot 8 396 institusjon, med bofellesskap (funksjon 257) alene på 7 755 kr/innb. Dette er en **strategisk villet dreining** mot hjemmebasert omsorg, bekreftet i forvaltningsrevisjonen. For det andre er institusjonsdriften relativt dyr per plass (~2,28 mill/plass) ved lav andel langtidsplasser (6,2 %), forenlig med tunge brukere. Refusjonen for ressurskrevende brukere (2 539 kr/innb) demper netto, og kutt rettet mot de tyngste brukerne gir liten nettoeffekt fordi refusjonen faller bort. En indikasjon på effektiviseringspotensial ligger i bemannings- og vikarmiksen i hjemmetjenesten, men gulvet er forsvarlighetskravet.

Hjemmetjenesten = det varige underdekningspunktet (forvaltningsrevisjon 05-2025).

Hjemmetjenesten har «gjennomgående de største avvikene» med **merforbruk over 6 mill/år** på driftskostnader alle tre år; største poster i 2024 var **vikarbyrå (1,4 mill)**, leie/leasing av biler (0,8) og lisenser (0,6). Revisjonen konkluderer at dette er «en risiko kommunen har vurdert og mener man langt på vei må leve med» — koblet til den strategiske dreiningen mot hjemmebaserte tjenester. Dette er den kvalitative forklaringen bak deler av under-behov-avviket: der den ville effektiviseringen møter en kronisk underbudsjettet hjemmetjeneste, er indikasjonen på effektiviseringspotensial uttømt — ytterligere press treffer forsvarlighetsgulvet, ikke sløsing. (Forbehold: sykefravær per sektor er ikke tallfestet i grunnlaget, kun kvalitativt bekreftet vikarbruk — se kap. 6.)

3 · Barn og utsatte grupper: der den villede innstrammingen tipper over

VISER Rælingen ligger under behov på alle barne- og helserettede sektorer: grunnskole –49,4 mill (–2 362 kr/innb), barnehage –22,5 mill, kommunehelse –14,8 mill og barnevern –11,4 mill. Barnevern og sosial bedret seg fra 2024, men ligger fortsatt under behovsnivå.

TOLKNING Det meste av under-behov-profilen er villet, planlagt innstramming (kap. 1–2). Men på barne- og utsatte-området finnes det **kvalitative korrelater som indikerer at innstrammingen enkelte steder tipper over fra effektivitet til underdekning**:

1. **UNICEF-sisteplass nasjonalt.** UNICEF Norges kommuneanalyse plasserte Rælingen på **sisteplass** for ressursbruk på barn og unge, med lavest score på barnevern, helse og grunnskole. Analysen måler budsjett- *prioritering*, ikke absolutt forsvarlighet — men understøtter at under-behov-profilen her er villet lav prioritering snarere enn tilfeldig.
2. **Statlig lovbrudd på avlastningsbolig.** Statsforvalterens tilsyn med Løvenstadvegen barne- og avlastningsbolig (2022) konstaterte **lovbrudd**: barn med funksjonsnedsettelse fikk ikke forsvarlige habiliterings- og opplæringstjenester (hol. §§ 4-1, 3-1 m.fl.).
3. **Uklare roller i oppvekst.** Forvaltningsrevisjonen (05-2025) fant at roller/ansvar i budsjettarbeidet «fremstår som uklart for flere ledere, særlig innenfor oppvekst» — og at skolene gikk over 16 mill i minus mot opprinnelig budsjett i 2023.

Avlastningsbolig-tilsynet 2022 = lovbrudd. Statsforvalteren konkluderte at «Rælingen kommune sikrer ikke at barn i Løvenstadvegen barne- og avlastningsbolig får forsvarlige tjenester innen habilitering og opplæring». Kjernefunn: god kunnskap om barnas behov ble *ikke* omsatt til individuelle mål/tiltak; mangelfulle tiltaksplaner, veiledning og dokumentasjon; ledelsen fulgte ikke opp. Dette er det *eneste klare statlige lovbruddet* i grunnlaget, og det treffer nettopp det lavt prioriterte barne-/helseområdet — en indikasjon på at deler av under-behov-profilen kan tippe over i underdekning på utsatte grupper.

LAG 1 Gulvet er forsvarlighetskravet. Habiliterings- og opplæringstjenester til barn er rettighetsbaserte; nivået kan ikke fritt kuttes ned mot behovsindeksen. Tilsynsfunnet fra 2022 skjerper dette: forsvarlige tjenester til barn med funksjonsnedsettelse er et lovkrav, ikke et innsparingsobjekt. En eventuell indikasjon på effektiviseringspotensial på disse områdene ligger derfor ikke i å presse tjenestenivået ytterligere, men i organisering, rolleavklaring og dokumentasjon der forvaltningsrevisjonen påviste svakheter.

Hvorfor dette er rapportens hovedfunn. I en kommune som ellers driver disiplinert og villet under behov, er barne- og utsatte-området der den villede innstrammingen møter et forsvarlighetsgulv. Tolkningen er at Rælingens lave prioritering her (UNICEF-sisteplass) er et *politisk valg* — men at lovbruddet på avlastningsboligen viser at valget enkelte steder har gått under det forsvarlige. Avviket bør derfor ikke leses bare som effektiv lavkostdrift, men som et varsel om hvor underdekningen er reell.

4 · Finans: gjelden, ikke skatten, styrer kniven

% AV BRUTTO DRIFTSINNTEKTER	2025	REFERANSE / KOMMENTAR
Netto driftsresultat	-1,9	negativt; under TBU-anbefaling 1,75 %
Disposisjonsfond	5,7	kraftig fallende; tappes til underskudd og investeringer
Netto lånegjeld	125,2	OVER kommunens eget måltall på 120 % (siden 2020)
Sykefravær (legemeldt, ansatte)	7,9	marginalt over landssnitt 7,7 %

Reviderte tall (KOSTRA, kommunekonsern). Renter+avdrag legger beslag på over 100 mill kr/år.

Gjelden er driveren — det viktigste finanstallet. Netto lånegjeld er **125,2 %** (VISER), over kommunens eget måltall på 120 % som den har ligget over siden 2020 (~135 % i 2022, 128 % i 2023 = 2,2 mrd kr). Rente- og avdragsutgiftene «legger beslag på» over 100 mill kr/år. For å nå måltallet overfører kommunen disposisjonsfond til egenfinansiering av investeringer (50 mill i 2025). Soliditeten er dermed **driftsbåret og under aktiv nedbygging**, ikke finansbåret — det finnes *ingen* energifond eller finansbuffer. Det er gjelden, ikke skattesvikt, som tvinger fram innstrammingen.

VISER Netto driftsresultat er **-1,9 %** — negativt og under TBU-anbefalingen på 1,75 %. Disposisjonsfondet er falt til **5,7 %** og tappes både for å dekke underskudd og for å egenfinansiere investeringer (61,2 mill planlagt i 2025, hvorav 50 mill til investeringer). Kommunen forventet ~30 mill i ekstra rammetilskudd fra nytt inntektssystem, men fikk bare **~6 mill**, og skatteinntektene sviktet i 2024.

TOLKNING Driveren bak kuttene er altså **høy lånegjeld + skattesvikt + svakere inntektssystem — ikke finanstap**. Mens en formuende kommune kan lene seg på fondsavkastning, har Rælingen det motsatte problemet: fondet *tappes* for å betale ned lån, og driftsresultatet er negativt. Omstillingen (effektivisering i PLO) er ikke i mål — helse «greide ikke å effektivisere i henhold til 2021-vedtaket». Robustheten er smal: med fallende fond, negativt NDR og gjeld over måltallet er handlingsrommet i 2025 reelt presset.

Avstemming mot kommunens egne tall. Kommunens egne måltall (HP 2025–2028) avviker noe fra VISER: kommunen oppgir NDR 2024-utfall -3 % og 2025-prognose +0,1 % (VISER: -1,9 %); disposisjonsfond 8,1 % (2024) → 4,2 % (2025-prognose) (VISER: 5,7 %, mellom kommunens to år); lånegjeld 124 % (2024) → 108 % (2025-prognose) mot VISER 125,2 % — VISER ligger ~17 pp høyere, dvs. den planlagte gjeldsnedbyggingen slo *ikke* fullt ut i revidert utfall. VISER er fasit; retningen (fallende fond, svakt NDR) er samstemt.

5 · Handlingsrom: villet omstilling, fond ofret for gjeld, og en uutnyttet inntektsopsjon

VISER Rælingens omstilling er **vedtatt, målrettet effektivisering** — kommunestyret vedtok 25 mill innsparing i PLO over 2021–2025 med konkrete tiltak: kutt korttidsbuffer, hjemta tjenester i egen regi, redusere vikar/overtid — **ikke ostepøl**. Men omstillingen er ikke i mål: helse nådde nær balanse i 2024 (avvik 0,6 mill) etter år med merforbruk, men «greide ikke å effektivisere i henhold til 2021-vedtaket».

TOLKNING At omstillingen er *målrettet* snarere enn flat er en styrke — den beskytter kvaliteten i tjenester som driver gode resultater (grunnskolepoeng 43,8). Men finansieringsstrategien har en skjult kostnad: **fondet ofres for gjeldsmålet**. Å bruke disposisjonsfond (50 mill i 2025) til å egenfinansiere investeringer presser gjeldsgraden ned på kort sikt, men tapper den eneste reelle bufferen. Det bør leses som lånt handlingsrom — bufferen brukes opp for å nå et gjeldsmåltall, ikke for å bygge varig soliditet.

Inntektssiden: eiendomsskatt

GREP	LAG	STATUS	FRIKSJON
I1 Eiendomsskatt — aldri innført; uutnyttet inntekt mens halve Romerike har den	Inntekt	ikke innført	høy

VISER Rælingen har **ingen eiendomsskatt**, mens halvparten av Romerike-kommunene hadde det allerede i 2022. Kommunen vurderte å innføre den fra 2024 «for å unngå å redusere investeringer». **TOLKNING** I en gjeldstynget kommune som *tvinger fram tjenestekutt under behovsnivå* og tapper fondet for å betale ned lån, er en aldri innført eiendomsskatt den mest påfallende ubrukte inntektsopsjonen. Den er politisk betent, men logisk er den det grepet som matcher gjeldsbyrden og trekket fra nytt inntektssystem (~24 mill mindre enn forventet) — uten å gå dypere i sektorer som allerede ligger under behov. Å avvise grepet er legitimt, men da bør vedtaket eksplisitt anviser hva som skal dekke gapet i stedet.

Handlingsromslogikken. De store velferdstjenestene gir lite ytterligere potensial uten kapasitetsrisiko (de ligger alt under behov, flere lovbrudds-nært). Det reelle valget står mellom (a) å fortsette å tappe disposisjonsfondet for å betale ned lån, med stadig smalere buffer, (b) å akseptere fortsatt negativt driftsresultat og gjeld over måltallet, eller (c) å åpne den aldri innførte inntektssiden (eiendomsskatt). Dette er et **politisk valg**, ikke et identifiseringsproblem.

6 · Metode, kvalitetssikring og forbehold

VISER / TOLKNING-skillet

Gjennom hele rapporten skiller vi **VISER** (tall med kilde) fra **TOLKNING** (vurdering). De behovskorrigerede avvikene, PLO-drill-down, finansindikatorene og sektortallene er VISER. Forklaringen på at innstrammingen er villet, vurderingen av hvor den tipper over i underdekning, og avstemmingen mot kommunens egne prognosetall er TOLKNING. Språkregelen er konsekvent: «indikasjon på effektiviseringspotensial» — aldri «sløsning».

Kilder

- **SSB / KOSTRA** — reviderte 2025-tall, kommunekonsern (publisert 16.06.2026); behovskorrigerede avvik, PLO-funksjons- og artsdata, finansindikatorer.
- **Grønt hefte (KDD)** — utgiftsbehov/kostnadsnøkler for behovskorrigeringen og det nye inntektssystemet.
- **Romerike revisjon IKS, forvaltningsrevisjon økonomistyring nr. 05-2025 (juni 2025)** — stort sett tilfredsstillende kontroll (særlig helse), men for lite skriftlig formalisert og mangler system for å evaluere økonomistyringen (brudd mot koml. § 25-1); uklare roller særlig i oppvekst; hjemmetjenestens merforbruk; vedtatt PLO-innsparing; kommunens egne måltall (HP 2025–2028, Tabell 1).
- **Statsforvalteren / Helsetilsynet** — Løvenstadvegen avlastningsbolig 2022 (lovbrudd: forsvarlige habiliterings-/opplæringstjenester til barn).
- **UNICEF Norge / NTB** — kommuneanalyse: Rælingen på sisteplass for ressursbruk på barn/unge.
- **Romerikes Blad (RB)** — eiendomsskattvurdering (2022), skattesvikt og nytt inntektssystem (sept. 2024).

Forbehold (ærlig om hull)

1. **Kommunens egne årsrapporter 2024/2025 (PDF) er ikke hentet direkte** — subdomenene (arsberetning./handlingsprogram.raelingen.kommune.no) har TLS-sertifikatfeil. Alle 2024/2025-tall er derfor sekundærgjengitt via forvaltningsrevisjon 05-2025, som siterer HP 2025–2028 og årsberetninger direkte. Bør verifiseres mot primærkilden ved tilgang.
2. **Sykefravær per sektor er ikke tallfestet** i grunnlaget — kun 7,9 % legemeldt samlet (mot 7,7 % landssnitt). Vikarbruk er kvalitativt bekreftet i hjemmetjenesten (vikarbyrå 1,4 mill i merforbruk 2024), men ikke som andel. Enhetskostnadsdriverne i PLO er derfor indikative.
3. **Sosial- og barnehageprofilen.** Ingen Rælingen-spesifikk forklaring funnet på hvorfor sosial bedret seg (–1 083 → –728 kr/innb) eller på barnehageprofilen; antas dekket av samme generelle innstrammingslinje, men ikke dokumentert særskilt.
4. **Eiendomsskatt-vedtak** (saksnr.) ikke lokalisert; bekreftet at Rælingen vurderte den (2022) og fortsatt ikke har den.
5. **PLO-funksjonssplitten** (institusjon/hjemmebaserte/bofellesskap) er føringssensitiv mellom kommuner; sum PLO er robust.

Hva analysen bevisst ikke gjør. Den anbefaler ikke flat ostehøvel i sektorer som alt ligger under behov (kapasitetsrisiko, ikke potensial), den leser ikke 5,7 %-fondet som varig buffer (det tappes aktivt), og den tolker ikke under-behov-profilen som ren effektivitet der lovbrudd og UNICEF-sisteplass viser underdekning. Hovedfunnet — gjelden som driver av en villet innstramming som enkelte steder tipper over i underdekning for barn — og hovedforbeholdet — at kommunens egne primærkilder ikke kunne hentes direkte — er rapportens to viktigste lesninger.

Kilder: SSB/KOSTRA (reviderte 2025-tall, kommunekonsern, publisert 16.06.2026) · Grønt hefte 2025/2026 (KDD) · Romerike revisjon IKS, forvaltningsrevisjon 05-2025 (juni 2025) · Statsforvalteren/Helsetilsynet (Løvenstadvegen avlastningsbolig 2022) · UNICEF Norge/NTB · Romerikes Blad. Hovedår 2025; 2024 som sammenligning. Analysen følger VISER/TOLKNING-skipet og språkregelen om «effektiviseringspotensial».